

VEELGESTELDE VRAGEN OVER KINDERARBEID

Wat is het standpunt van Terre des Hommes ten aanzien van kinderarbeid?

Kinderarbeid is een term die op verschillende manieren te interpreteren valt. Daarom bestaan er in het publieke debat over kinderarbeid verschillende visies op dit fenomeen. Sommige organisaties vinden dat alle vormen van kinderarbeid uitgebannen moet worden, terwijl andere organisaties van mening zijn dat kinderen het recht hebben om te werken, mits dit onder goede omstandigheden gebeurt.

Beide visies zijn volgens Terre des Hommes te radicaal. Een unaniem verbod op alle soorten van werk door kinderen sluit niet aan bij de realiteit, waarin miljoenen kinderen wereldwijd moeten of willen werken. Sommige vormen van werk zijn schadelijk voor de ontwikkeling van een kind, andere vormen weer niet. Er is bijvoorbeeld een groot verschil tussen een dertienjarig meisje in India dat een uurtje per dag na schooltijd haar moeder helpt met het melken van de koeien en een even zo oud meisje dat dagelijks twaalf uur achter elkaar in een

stenenbakkerij werkt. Dat laatste is een onaanvaardbare vorm van kinderarbeid omdat het de gezondheid en ontwikkeling van het meisje schaadt.

Terre des Hommes richt zich dan ook op het bestrijden van deze onaanvaardbare vormen van kinderarbeid die de fysieke, morele en geestelijke ontwikkeling van kinderen schaden. Oftewel de vormen van kinderarbeid die volgens de definitie van het ILO (Internationale Arbeidsorganisatie) Verdrag 182 onder de ergste vormen van kinderarbeid vallen.

Terre des Hommes is van mening dat kinderarbeid op den duur moet worden afgeschaft voor alle kinderen onder de minimumleeftijd van 15 jaar, in sommige ontwikkelingslanden 14 jaar, en dat geen enkel kind onder de 18 jaar gevaarlijk of schadelijk werk meer doet. Terre des Hommes werkt aan een wereld waarin alle kinderen een menswaardig bestaan hebben en kunnen opgroeien tot zelfstandige volwassenen.

Wat verstaat Terre des Hommes onder kinderarbeid?

Terre des Hommes volgt de definitie in het verdrag 182 van de ILO over de ergste vormen van kinderarbeid:

- alle vormen van slavernij of praktijken die gelijk zijn aan slavernij, zoals kinderhandel, lijfeigenschap en gedwongen arbeid, inclusief het rekruteren van kinderen voor gewapende conflicten;
- het gebruik of aanbieden van kinderen voor prostitutie en pornografie;
- het gebruik van kinderen in illegale praktijken, in het bijzonder bij de productie of handel in drugs;
- werk dat door de aard of de omstandigheden waarin het plaatsvindt, waarschijnlijk schade zal berokkenen aan de gezondheid, de veiligheid en de morele gezondheid van kinderen.

Bij welke leeftijd spreken we van kinderarbeid?

De minimumleeftijd voor normale arbeid voor kinderen is volgens het verdrag van de ILO vijftien jaar. Maar ontwikkelingslanden met een onderontwikkelde economie en onderwijssysteem mogen ook een minimumleeftijd aanhouden van veertien jaar. De minimumleeftijd mag in ieder geval nooit lager zijn dan de leeftijd waarop de leerplicht ophoudt. Werkzaamheden die binnen de definitie van de ergste vormen van kinderarbeid vallen zijn verboden voor alle kinderen onder de achttien jaar. In veel ontwikkelingslanden mogen kinderen van twaalf en dertien jaar wel lichte werkzaamheden verrichten, mits hun scholing hier niet onder lijdt en het de gezondheid en ontwikkeling van het kind niet schaadt. We noemen iets kinderarbeid als er werkzaamheden uitgevoerd worden door een kind jonger dan de vastgestelde minimumleeftijd voor het type werk.

Hoeveel kinderarbeiders zijn er naar schatting in de wereld?

Volgens het laatste ILO rapport (2011) zijn er naar schatting 215 miljoen kindarbeiders tussen de 5 en 17 jaar wereldwijd, waarvan meer dan de helft, 115 miljoen, werkzaamheden uitvoert die onder de ergste vormen van kinderarbeid vallen. Het hoogste aantal kindarbeiders in de ergste vormen van kinderarbeid bevindt zich in Azië en de Pacific (48 miljoen), gevolgd door Sub Sahara Afrika (39 miljoen) en Latijns-Amerika en de Cariben (9,5 miljoen). Percentueel werken de meeste kinderen in Sub Sahara Afrika, waar één op de vier kinderen een kindarbeider is. In Azië en de Pacific is dit één op de acht kinderen en in Latijns Amerika één op de tien kinderen.

In welke landen is Terre des Hommes actief met projecten gericht tegen kinderarbeid?

Terre des Hommes heeft projecten tegen kinderarbeid in Bangladesh, India, de Filippijnen, Cambodja, Birma, Indonesië, Oeganda, Kenia, Tanzania, Peru en Bolivia.

In welke landen waar Terre des Hommes werkt, komt kinderarbeid het meeste voor?

Landen waar we werken met een extreem hoog percentage aan kindarbeiders zijn Cambodja (45 procent van alle kinderen in het land), Peru (34 procent van alle kinderen in het land), Oeganda (36 procent van alle kinderen in het land). *(Bron cijfers: Unicef)*

Aan wat voor activiteiten denken we bij kinderarbeid?

Veel kinderen werken op vuilnisbelten, hakken stenen, werken in kleine fabrieken, in garages of als sjouwer in de bouw of in een haven. Ook sturen ouders hun kinderen de straat op om te bedelen. Dit zijn zichtbare vormen van kinderarbeid. Daarnaast vindt er veel verborgen kinderarbeid plaats. Zo worden kinderen seksueel uitgebuit in bijvoorbeeld bordelen, cafés, karaokebars of massagesalons. Huishoudelijk werk behoort ook tot de verborgen vormen van kinderarbeid en blijft vaak onderbelicht omdat het letterlijk achter gesloten deuren plaatsvindt. Meer hierover onder: *Huishoudelijke hulpjes* (volgende pagina).

Wat zijn de oorzaken van kinderarbeid?

Armoede is één van de belangrijkste oorzaken dat kinderen werken. Ouders verdienen vaak te weinig om het gezin in leven te houden en laten kinderen daarom werken. Daarnaast spelen ook slecht onderwijs, gebroken gezinnen, migratie en discriminatie van meisjes en minderheden een rol.

Tegelijkertijd dragen culturele normen en waarden bij aan het fenomeen kinderarbeid. In veel landen wordt het niet als een probleem gezien kinderen te laten werken. Kinderarbeid is vaak een geaccepteerd fenomeen.

Hoe strijdt Terre des Hommes tegen kinderarbeid?

Terre des Hommes bestrijdt kinderarbeid met een integrale aanpak van voorlichting en preventie zoals goed onderwijs en toegang tot gezondheidszorg en sociaaleconomische steun aan ouders. Ook zorgen we ervoor dat kinderen die werken naar school kunnen. Het stoppen van kinderarbeid betekent in praktijk vaak dat kinderen een gedeelte van hun tijd besteden aan school en daarnaast hun werk voortzetten. Ook zorgt Terre des Hommes voor een verbetering van de werkomstandigheden om het directe gevaar voor de gezondheid van de kinderen weg te nemen.

Terre des Hommes is geen voorstander van een op zichzelf staande boycot van producten die met kinderarbeid gemaakt zijn. Dat verandert niets aan de sociale en economische behoeftes van kinderarbeiders en kan zelfs contraproductief werken. Handelsbeperkende maatregelen moeten dus altijd samen gaan met armoedebestrijding, sociale programma's en alternatieven voor de kinderarbeiders en hun families.

Terre des Hommes zegt kinderuitbuiting te stoppen, toch zijn er veel kinderen binnen de projecten die naast school blijven werken. Hoe rijmt de organisatie dat met elkaar?

Ernstige vormen van kinderuitbuiting zoals kinderen die zware arbeid verrichten, stop je niet zomaar. Kinderen die al jaren werken kunnen soms moeilijk aarden tussen de schoolbanken. Ze zijn gewend aan het verdienen van een eigen inkomen, hoe klein dat vaak ook is. Andere factoren zoals armoede en culturele normen en waarden spelen ook een rol. Thuis meehelpen of extra geld verdienen om het gezin te onderhouden is in veel landen volledig geaccepteerd.

Terre des Hommes richt zich op de meest zware vormen van kinderarbeid en daarbinnen is ruimte

voor projecten waar kinderen naast hun school lichte werkzaamheden verrichten. Daarnaast vindt Terre des Hommes het belangrijk om kinderuitbuiting te stoppen door te voorkomen dat kinderen gaan werken. Dat doen we met projecten op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg en sociale economische ontwikkeling (zoals kleine leningen voor ouders). Daarnaast proberen we lokale overheidsorganen die kinderen, vaak doormiddel van aanpassingen in de wet, beschermen tegen kinderarbeid te versterken.

Ook Unicef voert momenteel campagne tegen kinderarbeid. Hoe verhoudt die campagne zich met die van Terre des Hommes?

Kinderarbeid is wereldwijd zo'n groot probleem dat het alleen maar goed is dat meer organisaties zich inzetten voor het lot van miljoenen kinderarbeiders. Net als Unicef zorgt Terre des Hommes ervoor dat kinderen naar school kunnen gaan en daarmee de eerste stap zetten op weg naar een betere

toekomst. Terre des Hommes en Unicef voeren verschillende projecten uit, maar werken in verschillende landen uitstekend met elkaar samen.

KINDERARBEID: HUISHOUDELIJKE HULPJES

Wat is de relatie tussen huishoudelijk werk en kinderarbeid?

Wereldwijd werken miljoenen kinderen in huishoudens van andere gezinnen waar ze onder andere koken, strijken, afwassen, op de kinderen passen, water halen en de tuin verzorgen. Ze maken lange dagen, doen gevaarlijk werk en zijn vaak slachtoffer van fysieke en seksuele mishandeling. Sommige vormen van huishoudelijk werk dat door kinderen wordt gedaan, vallen onder de ergste vormen van kinderarbeid. Het werk is namelijk schadelijk voor de lichamelijke of mentale gezondheid van een kind.

De meeste kinderen die werken in de huishouding wonen bij hun 'werkgever' in en hebben weinig of geen contact met hun eigen familie. Ze leven geïsoleerd en komen nauwelijks buitenshuis. Op deze manier zijn kinderen overgeleverd aan de grillen van hun werkgever. Maar het meest schrijnende is vaak nog wel de aanwezigheid van andere kinderen in het huis die wel alle aandacht en verzorging van hun familie krijgen. De jonge huishoudelijke hulpjes worden mishandeld terwijl hun leeftijdsgenootjes in datzelfde huishouden naar school gaan, eten krijgen en worden bediend.

Hoeveel kinderen werken naar schatting in de huishouding?

De Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) schat dat er tussen de 15 en 30 miljoen kinderen wereldwijd in de huishouding werken. Het merendeel, 83 procent, van hen zijn meisjes. Soms beginnen kinderen al op zesjarige leeftijd met het werk. Ruim acht miljoen kinderen doen huishoudelijk werk dat wordt geclassificeerd als een schadelijke vorm van kinderarbeid, die voor alle kinderen onder de achttien jaar verboden zou moeten worden.

In veel landen is het de normaalste zaak van de wereld dat minderjarige jongens en meisjes in de huishouding werken. Volgens de ILO werken er in de huishouding meer meisjes onder de zestien jaar dan in welke andere sector ook. Volgens studies telt Bangladesh 420.000 kinderen die werken in de huishouding en Indonesië 688.000 kinderen. In Kenia wordt het aantal jonge huishoudelijk werkers op 98.518 geschat, Peru spreekt over 120.000 kinderen en de Filippijnen over 302.000 kinderen die werken in de huishouding.

Heeft Terre des Hommes ooit onderzoek gedaan naar dit huishoudelijk werk en kinderarbeid?

In 2010 verrichtte Terre des Hommes onderzoek naar de ergste vormen van kinderarbeid in zeven landen. De werk-omstandigheden van kinderen werkzaam in de huishouding bleken verre van normaal. De kinderen worden beschouwd als persoonlijk eigendom en zijn vaak slachtoffer van uitbuiting, geweld en seksueel misbruik. Kinderen niet ouder dan tien jaar runnen het huishouden, ze koken, schrobden de vloer, doen de was, halen water en zorgen voor leeftijdsgenootjes. Ze gaan niet naar school en hebben vaak geen contact met hun eigen familie.

Uit het onderzoek van Terre des Hommes bleek verder dat het werk van deze kinderen nauwelijks aandacht heeft in de landen waar het plaatsvindt. Het probleem wordt niet erkend of benoemd omdat er geen regels voor zijn en omdat in alle lagen van de bevolking kinderen op deze manier worden uitgebuit.

In juni 2011 kregen huishoudelijke hulpjes erkenning dankzij de lancering van een ILO verdrag om huishoudelijk werkers te beschermen. Hoe belangrijk is deze nieuwe conventie?

Op 16 juni 2011 bereikten de leden van de Internationale arbeidsorganisatie (ILO) in Genève een overeenkomst over een internationaal verdrag om huishoudelijk werkers te beschermen. Tientallen miljoenen vrouwen die als huishoudster werkzaam zijn, krijgen hiermee met een penningstreek de status van werknemer. Huishoudelijk werk voor derden wordt nu erkend als formeel werk, met alle bijbehorende rechten en verplichtingen. Ook is vastgelegd dat kinderen onder de vijftien jaar, in sommige landen veertien jaar, niet meer mogen werken als huishoudelijke hulp. Voor kinderen boven deze minimumleeftijd mag het werk het volgen van onderwijs niet in de weg staan.

Hoe staat het met de invoering van deze nieuwe conventie?

Met deze doorbraak is de tijd aangebroken om de hiaten in de wetgeving te vullen en druk uit te oefenen op overheden en werkgevers om het lot van jonge hulpjes in de huishouding definitief te verbeteren. Totdat de conventie van kracht wordt, is er nog een lange weg te gaan.

In de eerste plaats moeten (op z'n minst twee) landen de conventie ratificeren. Voordat zij dit kunnen doen moeten de wetten en het beleid van een land overeenstemmen met de verplichtingen van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO). Na ratificatie is het betreffende land verplicht om de artikelen van de conventie op te nemen in zijn nationale wetgeving en beleidsplannen. Het land is er dan verantwoordelijk voor dat er geen kinderen onder de minimumleeftijd in de huishouding werken en dat geen enkel kind onder achttien jaar gevaarlijk en schadelijk werk in de huishouding doet.

HELPT U MEE OM KINDERARBEID TE STOPPEN? WWW.TERREDESHOMMES.NL